

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Helse- og sosialavdelingen

Advokatfirma Wigemyr & Co DA
Postboks 716
4666 KRISTIANSAND S

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/4478

Dato
01.07.2016

Begjæring om omgjøring etter forvaltningsloven § 35: Miljørettet helsevern - Justøyfamiliens bibelcamp 2016

Fylkesmannen mottok den 29.6.2016 begjæring om at Fylkesmannens skulle omgjøre sitt eget vedtak, jf forvaltningsloven § 35.

Begjæringen tas ikke til følge, unntatt for nattverdgdustjenester ved havet.

Det vises til Fylkesmannens vedtak datert 21.6.2016 etter klage fra naboene Eilertsen og Solberg. Vedtaket gjelder støy fra Justøyfamiliens bibelcamp (JFC). Saken var også oppe til vurdering hos Fylkesmannen i 2015. Sakene i 2015 og 2016 må ses i nær sammenheng.

JCF's sommerprogram strekker seg over 37 dager i perioden 24.6 til 30.7.2016. Det tilsvarer 5 helger i høysesongen. I 2015 var programmet fra 26.6 til 1.8.2015, også det 37 dager.

Bakgrunn 2016:

Etter evalueringsrapporten fra kommunelegen mottatt 15.12.2015 sendte Fylkesmannen 17.2.2016 et veiledningsbrev til kommunen med kopi til partene. Bla uttalte Fylkesmannen:

Det ligger en klar forventning om at arrangementet nedskaleres i 2016, og at det lages gode internkontrollrutiner for arrangementet slik at det kan dokumenteres at man holder seg innenfor de rammer som gis.

Lillesand kommune behandlet søknad om godkjenning fra JFC i vedtak av 23.2.2015 og avslø søknaden. Begrunnelsen var tredelt da kommunelegen viste til:

« 5.5 uker varende aktiviteten, varigheten på de enkelte arrangementsdager og bruken av lydforsterkende utstyr».

Lillesand kommune godkjente den 15.3.2017 søknaden om arrangement for 2016 etter å ha vært i telefonisk kontakt med JFCs styreleder Hanne Risvold. Begrunnelsen var at det kom frem opplysninger om at det skulle brukes

«langt lavere utsendelse av lyd enn det som vanligvis forbindes med tradisjonell konsert. Det forventes lavere lydbelastning mot omgivelsene kommende sesong da man vil innrette seg etter Fylkesmannens påbud og følge Helsedirektoratets veileder IS-0257»

Vedtaket ble påklaget av naboene Geir Lae Solberg og Tore H. Eilertsen henholdsvis 3.4 og 4.4.2016. Kommunen fattet 3.5.2016 vedtak om å opprettholde godkjenningen av JFCs arrangement, og saken ble mottatt hos Fylkesmannen fredag 6.5.2016. Fylkesmannen brukte litt over 6 uker på å behandle saken. Fylkesmannen fattet vedtak den 21.6.2016 og satte begrensninger i omfanget av programmet på den måten at det skulle være fritt for bruk av lydanlegg fredager og lørdager, samt en valgfri dag i uka. Til sammen skulle det tillates 20 teltmøter og herunder 6 konserter.

Det ble avholdt møte hos Fylkesmannen den 29.6.2016 på anmodning av Lillesands ordfører Arne Thomassen. På møtet deltok også varaordfører Jorun Gleditch Lossius, leder av proramkomiteen Hanne Risvold og advokat Solveig Løhaugen. For Fylkesmannen møtte ass.fylkesmann Tom Egerhei, fylkeslege Anne-Sofie Syvertsen og ass.dir i Justis og vergemålsavd. Eva Jørlo, samt seniorrådgiver hos Fylkesmannen Lasse S. Andersen(saksbehandler for saken) . Saksbehandler hos Lillesand kommune som er kommunelegen var ikke til stede, det var heller ikke de to klagerne Tore H. Eilertsen og Geir Lae Solberg. Det foreligger referat fra møtet.

Aktuelle hjemler:

Det vises til Fylkesmannens vedtak av 21.6.2016 som er fattet med hjemmel i Folkehelseloven Kapittel 3. Miljørettet helsevern og forskrift om Miljørettet helsevern. Klageinstansens hjemmel for å omgjøre sitt eget vedtak finnes i forvaltningsloven:

§ 35.(omgjøring av vedtak uten klage).

Et forvaltningsorgan kan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget dersom

- a) *endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser eller*
- b) *underretning om vedtaket ikke er kommet fram til vedkommende og vedtaket heller ikke er offentlig kunngjort, eller*
- c) *vedtaket må anses ugyldig.*

Foreligger vilkårene etter første ledd, kan vedtaket omgjøres også av klageinstansen eller av annet overordnet organ

Vurdering:

Feil faktagrunnlag *kan* være grunnlag for til ugyldighet, og Fylkesmannen må vurdere de momenter som er bragt inn i saken fra JFCs advokat. I omgjøringsbegjæringen vises det til at Fylkesmannen har brukt for lang tid på saksbehandlingen og at det er urimelig for JFC å forholde seg til vedtaket så tett opp til årets arrangement.

Kravet til fylkesmennene i embetsoppdraget har i flere år vært at 90% av miljørettet helsevern-sakene skal løses innen 12 uker. Dette er uttrykk for at slike saker kan være omfattende og kompliserte å saksbehandle. I mange tilfeller vil det være nødvendig for klageorganet å innhente opplysninger. I 2016-saken er det nå 17 innkommende og utgående brev/e-poster og vedtak og over 200 sider dokumenter. 2015-saken startet allerede i november 2014 med klagebrev fra Solberg til kommune, og inneholdt totalt 14 brev inn/ut.

Vi viser til fjorårets saksbehandling der «forholdsmessighet» var sentralt. Saken kom inn til Fylkesmannen 5.3.2015 og programmet for 2015 ble sendt inn den 16.3.2015. Det tok 15 uker å behandle saken i 2015. Vårt vedtak forelå 26.6.2015. Som følge av lang saksbehandlingstid og at programmet for 2015 var godt i gang, unnlot Fylkesmannen å gripe direkte inn i programmet med den begrunnelse at hensynet til «forholdsmessighet» tilsa at det var urimelig å pålegge umiddelbare endringer som innebar avlysninger. Det ble gitt klare føringer om at det måtte påregnes endringer i kommende program, i tillegg ble det satt vilkår for avvikling av de resterende dagene i programmet.

Fylkesmannen viser til følgende sitater som fremkommer i våre vedtak og brev i sakens anledning:

- 26.6.2015: Fylkesmannens første vedtak i saken

«Vi understreker viktigheten av dialog og dokumentasjon rundt hvert enkelt arrangement, slik at JFC og hyttenaboene unngår stadige klagesaker og søksmål fremover. Det vil være viktig å ta med kommunelegen i Lillesand på dette. «

«JFC må ta initiativ til at felles møte med klager og Lillesand kommune når sesongprogrammet er gjennomført, slik at man kan evaluere sesongen og se på om belastningen har vært akseptabel for naboene. Kommunelegen og klager må informeres om utkast til 2016 programmet i god tid, slik at man kan komme i dialog og eventuelt fremme nye klager for 2016 sesongen.»

«Fylkesmannen vurderer det slik at totalbelastningen for naboene er stor, og at dette store arrangementet som pågår i flere uker midt i sommersesongen helt klart er i overkant av hva som er akseptabelt over tid. Ut fra forholdsmessighetsprinsippet finner vi det for sterkt å direkte gå inn og kutte i programmet til JFC. JFC må nedskalere programmet og minske totalbelastningen.»

- 17.7.2015: Veiledningsbrev til partene fra Fylkesmannen

«Det er imidlertid ikke enighet mellom kommunelegen og JFC om hva som er søknadspliktig. Fylkesmannen legger til grunn at en slik uenighet er uheldig, og at det vil kunne få konsekvenser for neste års godkjenning. Fylkesmannen vil likevel ikke pålegge JFC annet enn selv å ta stilling til om de har de nødvendige godkjenninger for årets arrangement. Kommunelegen mener at de ikke har det.»

«Vi ber om at kommunelegen lager en evaluering og at den oversendes innen 15.10.2015. JFCs skriftlige interkontroll må innhentes. Det er ønskelig at evalueringen gjøres i samarbeid med partene Solberg og JFC, i det minste slik at de begge får uttale seg.»

«Alt dette skal imidlertid skje på et tidlig tidspunkt slik at partene har anledning til å innrette seg i god tid før 2016 sesongen.»

«Alle parter bør være forberedt på hvilke begrensninger som er aktuelt å pålegge JFC for sesongen 2016 slik at eventuelle klager kan fremsettes i god tid innen sesongens forberedelser er ferdige.»

- 9.12.2015: Fylkesmannen skriver en purring på evalueringen, denne ble så mottatt 15.12.2015.
- 10.2.2016: (brev fra FM til partene om videre saksgang)

«Det ligger en klar forventning om at arrangementet nedskaleres i 2016, og at det lages gode internkontrollrutiner for arrangementet slik at det kan dokumenteres at man holder seg innenfor de rammer som gis.»

«Vi mottok kommunelegens evaluering 15.12.2015. Dette er en bred og god evaluering som bør kunne danne grunnlag for en god prosess med søknad fra JFC og behandling og godkjenning fra kommunen, alt i god tid før arrangementet. Evalueringen legger i likhet med Fylkesmannens vedtak av 26.6.2015, klare føringer om en nedskalering av arrangementet.»

«Vi ber derfor om at søknad om godkjenning fremmes for kommunen så snart som mulig og innen 1.3.2016. Videre at kommunen ferdigbehandler saken innen 1.4.2016. Dersom naboene vil påklage vedtaket må det skje senest innen 3 uker, og kommunen må da behandle saken og oversende den til Fylkesmannen innen 3 uker. Vi regner da med at en eventuell klagesak vil være oss i hende senest innen 1.5.2016. Fylkesmannen vil fatte vedtak så raskt som mulig.»

Ut fra dette finner Fylkesmannen at det er gitt klare føringer og oppfordringer om endringer i programmet, og Fylkesmannen hadde håpet at partene kunne finne frem til felles forståelse av hvordan man kunne ta hensyn til begge parter. Fylkesmannen har vært aktiv i å etterspørre fremdrift i saken og har i tillegg til å purre på evalueringen, gitt ut to «veiledningsbrev» av eget tiltak som alle partene har fått kopi av.

Fylkesmannen ba om at evalueringen for 2015 skulle være ferdig innen 15.10.2015. Vi purret på dette og mottok evalueringen 15.12.2015 (2 måneder etter fristen).

Det må også nevnes at kommunelegen først avslo godkjenningen av arrangementet den 15.3.2016, for så å godkjenne det 3.5.2016, noe som medførte 3 uker lenger behandlingstid i kommunen. Kommunelegen skriver i godkjenningsvedtaket av 3.5.2016:

«Utfordringen i denne prosess har vært den mangelfulle skriftlige fremstilling av søknad som lever opp til forventet standard og som gir svar på de utfordringer JFC har til støyplagen.»

Det skulle etter forvaltningsloven vært sendt ut melding fra Fylkesmannen om forventet saksbehandlingstid. Dette er en saksbehandlingsfeil, men vi vurderer ikke saken annerledes av den grunn. En så stor aktør som JFC må anses for en profesjonell part, og man må kunne forvente aktivitet fra deres side også. Vi har ikke mottatt noen henvendelser eller korrespondanse om hva som kan forventes i forhold til begrensninger av 2016-programmet utover at det ble sendt inn presiseringer av internkontroll den 1.6.2016. Fylkesmannen tok dette til etterretning da internkontrollen fremstod som god nok.

JFC sier at de har mindre støyende band/musikere og at de har jobbet med internkontrollen. Det første er ikke dokumentert i saken og bygger på muntlige forsikringer fra JFC. Ut fra det Fylkesmannen kan forstå har man prøvd å dempe lydbildet ved å unnlate å engasjere eget «husband» og satse på konserter og opptredener som har et mer dempet lydbilde. Internkontrollen er godt planlagt og bør kunne gjennomføres på en god måte. God internkontroll må være en forutsetning for alle arrangementer, uansett hvor mange dager det skal pågå. Fylkesmannen ser positivt på disse to tiltakene, uten at vi regner det som en «nedskalering» (nedskjæring) av programmet. Varigheten er 37 dager i 2016 som i 2015. Hovedprogrammet for 2015 og 2016 bygger på samme mal. For 2015 er det vedlagt eget barneprogram, det har vi ikke fått for 2016.

Det vises i begjæring om omgjøring av 29.06.2016 til Sinus sine målinger. Målingene er vurdert i begge foregående vedtak i saken og vi har lagt til grunn at det her er tale om «miljøstøy» og at enkeltmålinger ikke kan gi entydige svar. Målingene viser likevel en tydelig lydpåvirkning målt i dB. Klageren Solbergs egne målinger er ikke lagt til grunn for vår avgjørelse, jf vedlagte brev fra Sinus med forklaring.

Det vises til side 6 i vårt vedtak av 21.6.2016. Dette er sitat fra fjorårets vedtak der arrangementet er målt til «6 uker». Dette er feil, og det står to andre steder at det er «5 uker». I vårt vedtak av 21.6.2016 er det innledningsvis sagt at arrangementet varer 5 uker. Fylkesmannen skal bemerke at det er mer presist å benytte antall dager. For både 2015 og 2016 er det totale antallet dager fra start til slutt 37 dager, altså 5 uker og to dager. Feilskrivningen med «6 uker» har ikke noe å si for de vurderinger som er gjort.

JFCs advokat fremholder at arrangementene tidligere kunne vare opp til 3 timer, men at de nå «har en varighet på 1 time - 2 timer». Vi viser til fjorårets vedtak fra Fylkesmannen om at alle arrangement kunne vare «inntil 2 timer». Dette vilkåret gjaldt i 2015 og gjelder også for 2016, jf siste vedtak. Det å holde seg innenfor fjorårets godkjenning kan ikke sies å være en «nedskalering» eller demping i forhold til 2015.

JFCs advokat fremholder videre at det øves mindre før konsertene. De øver nå 45 minutter før konsertene og har 20 minutters lydsjekk før ordinære teltmøter. Dette er eksakt det vilkår som Fylkesmannen satte i fjor i vedtaket av 26.6.2015. Det å overholde vilkårene for fjorårets godkjenning kan ikke sies å være en «nedskalering» eller demping i forhold til 2015.

JFCs advokat mener at det ikke er mulig å avholde møter for mer enn 50 stykker uten lydanlegg. Fylkesmannen vil ikke ta stilling til en slik påstand, men vi antar at det er mulig å organisere mindre møter

og sammenkomster med færre folk uten lydanlegg. Fylkesmannen er klar over at vårt vedtak av 21.6.2016 innebærer begrensningene i det planlagte programmet. Det advokaten her fremholder er påregnelige virkninger av vårt vedtak. Vi er kjent med at JFC har avholdt arrangement andre steder enn i teltet, bla i kirken i Lillesand. At man i stedet for å avlyse arrangement kan flytte dem, er å innrette seg etter Fylkesmannens vedtak og viser etter vår vurdering at det finnes andre løsninger enn teltkirken.

Siden JFC ikke har valgt bort noen datoer/dager i 2016 har Fylkesmannen funnet det nødvendig å gjøre det. Fylkesmannen har valgt å la hensynet til hyttenaboene gå foran JFC på fredager og lørdager. Ut fra en interesseavveining, der søndagen som er en kristen høytidsdag og kan brukes av JFC, fant Fylkesmannen at dette var en rimelig fordeling. Det er ikke gitt at det må bli slik hvert år. Evaluering for 2016 vil vise om det er grunnlag for å justere dette, men vår vurdering er at dette ikke er noen urimelig fordeling. Det er ikke på noe tidspunkt anført fra JFC at helgene var viktigere enn andre dager. Når arrangementet strekker seg over 37 dager var det Fylkesmannens oppfatning at JFC var ivaretatt med søndagene fast og tre av fire aktuelle dager mellom mandag og torsdag fast hver uke. Etter vår vurdering er det i en helhetsvurdering tatt hensyn til JFC sine interesser.

JFCs advokat trekker frem at det tidligere har vært brukt lydanlegg i større omfang enn det som har vært tilfelle siden 2010. Fylkesmannen må ta utgangspunkt i aktuell situasjon. Advokatens påstand om at bruk av lydanlegg har vært «minst det dobbelte av i dag» er ikke dokumentert. Men at belastning for naboene tidligere har vært langt mer tyngende kan uansett ikke vektlegges i JFCs favør.

Konklusjon

Rettelse: I Fylkesmannen vedtak datert 21.6.2016 er det i punkt 5 nevnt nattverdgdustjeneste ved havet 22.7. Det er en feil at datoen var nevnt. Fylkesmannen retter feilen slik at det på lørdager kan avholdes nattverdgdustjeneste ved havet. Det kan benyttes lydanlegg etter behov.

Klager Solberg har uttalt på telefon 30.6 at han ikke har noe i mot at dette rettes, det er derfor ikke til skade for klager.

Vi legger til grunn at også nattverdgdustjenestene vil bli berørt i evalueringen etter årets arrangement.

Denne korrigeringen gjøres med hjemmel i forvaltningsloven § 35 med den begrunnelse at feil faktum var lagt til grunn.

Hovedkonklusjonen til Fylkesmannen er at det utover de nevnte nattverdgdustjenestene ikke foreligger noen feil i faktum eller at vår avgjørelse er beheftet med andre ugyldighetsgrunner. Vår avgjørelse opprettholdes, jf forvaltningsloven § 35.

JFC må som avtalt straks sende inn revidert program for hele perioden. Det kan gjøres på e-post til fmaalsa@fylkesmannen.no .

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages i forvaltningen. Vi anser oss ferdig med saken.

Fylkesmannens vedtak kan bringes inn for Sivilombudsmannen eller tas opp til prøving for retten.

Med hilsen

Anne-Sofie Syvertsen (e.f.)
fylkeslege

Lasse Svenstrup Andersen
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Lasse Svenstrup Andersen, tlf: 37 01 75 28

Kopi til:

Lillesand kommune v/ kommunelegen	Postboks 23	4791	LILLESAND
Hanne Risvold	Fjellvn.2	4400	FLEKKEFJORD
Geir Lae Solberg	Tomineborgveien 36	3011	DRAMMEN
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Tore H. Eilertsen	Østbrenne 10	1339	VØYENENGA